

Granskning av finansminister Elisabeth Svantesson beredning av interpellationssvar

I en interpellationsdebatt som hölls den 28 januari 2025 (2024/25:256) höll finansminister Elisabeth Svantesson ett inledande anförande muntligt utifrån ett skriftligt underlag, vilket är brukligt. Efter anförandet anmärkte dock tjänstgörande talman, likväl som interpellanten på att det avlämnade svaret skiljt sig åt från det på förhand utskickade svaret. Efter debattens avslutande skickades det nya, i kammaren avgivna, svaret till interpellanten.

Jag har fått ta del av det först utskickade svaret som skickats dagen innan och kan konstatera att de båda svaren skiljer sig åt avsevärt. En av riksdagens grundläggande uppgifter är att granska regeringen och som en del av kontrollmakten är interpellationer ett av de viktigaste verktygen en riksdagsledamot har. Eftersom avsikten med interpellationer, till skillnad från exempelvis skriftliga frågor, är att kunna debattera en sakfråga mer ingående med uppföljande frågor.

Även om en minister inte är skyldig att på förhand skicka ut ett svar på interpellationen så är det praxis att interpellanten får del av svaret i förväg. När man som interpellant får del av ett svar på förhand bör man kunna anta att ministrarnas svar i kammaren inte kraftigt avviker sedan. I annat fall är det och kommer det vara svårt för riksdagens ledamöter att förhålla sig till de svar man får från ministern inför en interpellationsdebatt.

Även om jag förutsätter att detta varit ett misstag från finansministern, så infinner sig frågor om hur beredningen inför interpellationsdebatter görs och hur hon avser att säkerställa att misstag som detta inte sker igen. Samt om detta har skett tidigare utan att det kommit till min kännedom.

Jag anser att konstitutionsutskottet bör granska finansminister Elisabeth Svantessons agerande i det här fallet. Till anmälan bifogas interpellationssvaren.

2025-01-31

Kajsa Fredholm
Riksdagsledamot Vänsterpartiet

Konstitutionsutskottet

Ink 2025 -01- 31

Dnr 1006-2024/25

Finansdepartementet
Finansministern

Svaret är avsett att lämnas onsdagen
den 28 januari 2025.

Bör inte publiceras innan svaret har
lämnats muntligt i kammaren.

Svar på interpellation 2024/25:256 av Samuel Gonzalez
Westling (V)
Reformutrymmet

Herr/Fru talman!

Samuel Gonzalez Westling har frågat mig om jag delar hans beskrivning om hur det s.k. reformutrymmet uppstår och om jag kan redogöra för bakgrunden till varför begreppet började användas. Han har också frågat mig om jag är beredd att i de ekonomiska propositionerna redovisa offentligfinansiella effekter av ett bibehållet offentligt åtagande.

Jag håller med om Samuel Gonzalez Westlings beskrivning att ett positivt reformutrymme till stor del uppstår till följd av att skatteinkomsterna trendmässigt växer i takt med ekonomin, medan utgifterna inte automatiskt gör det på samma sätt.

Att utgifterna växer långsammare än inkomsterna om inte aktiva finanspolitiska beslut fattas underlättar arbetet med att säkra hållbara offentliga finanser. Det underlättar också för att kunna genomföra nödvändiga omprioriteringar.

Reformutrymmet är en central del i den budgetprocess och det finanspolitiska ramverk som grundlades i slutet av 1990-talet. Reformutrymmet signalerar hur stort utrymme som finns för ofinansierade reformer. Ett negativt reformutrymme signalerar att staten behöver spara. Utan en bedömning av reformutrymmet skulle det bli svårare att uppnå de budgetpolitiska mål som riksdagen har beslutat.

Jag anser att det är en mindre bra idé att redovisa offentligfinansiella effekter av bibehållet offentligt åtagande i de ekonomiska propositionerna. Jag är inte säker på att vi skulle kunna enas om hur ett sådant begrepp ska definieras. För mig är det t.ex. naturligt att offentliga verksamheter kan förbättra sina arbetssätt kontinuerligt. Ett bibehållet åtagande kan således uppnås med en mindre mängd resurser. Det handlar ofta om att använda skattepengarna effektivare.

Finansdepartementet
Finansministern

Svaret är avsett att lämnas onsdagen
den 28 januari 2025.

Bör inte publiceras innan svaret har
lämnats muntligt i kammaren.

Svar på interpellation 2024/25:256 av Samuel Gonzalez
Westling (V)
Reformutrymmet

Herr/Fru talman!

Samuel Gonzalez Westling har frågat mig om jag delar hans beskrivning om hur reformutrymmet uppstår och om jag kan redogöra för bakgrunden till varför begreppet började användas. Han har också frågat mig om jag är beredd att i de ekonomiska propositionerna redovisa offentligfinansiella effekter av ett bibehållet offentligt åtagande.

Reformutrymmet är en central del i den budgetprocess och det viktiga finanspolitiska ramverk som grundlades i slutet av 1990-talet. Det finanspolitiska ramverket och budgetprocessen utgår från ett uppifrån- och ned perspektiv, där utgifter ställs mot varandra och utgiftsökningar prövas utifrån ett på förhand fastställt ekonomiskt utrymme, reformutrymmet. Processen säkerställer kontroll över statliga utgifter, samtidigt som den möjliggör för regeringen att bedriva aktiv konjunkturpolitik där ofinansierade utgifter kan öka i tider av sämre ekonomisk utveckling.

Det finanspolitiska ramverket har tjänat Sverige väl och är en grundbult i Sveriges stabila statsfinanser. Sedan det infördes har både statsskulden som andel av BNP och statens räntebetalningar minskat avsevärt. Med lägre räntebetalningar har vi haft möjlighet att spendera pengar på annat, så som investeringar. I tider där flera europeiska länder behöver höja skatten för att finansiera sina räntebetalningar kan Sverige i stället sänka skatten samtidigt som vi har en låg statsskuld. Det är en styrka.

Det finanspolitiska ramverket är därmed en grundbult i att bygga ett rikare och tryggare Sverige. Det är viktigt att eventuella förändringar i det finanspolitiska ramverket, beräkningsmetoder av reformutrymmet eller vad exakt som redovisas i budgetpropositionerna föregås av analyser som på djupet granskar förändringarnas effekter.

Behoven i offentlig sektor ser olika ut för varje år. Därför är det också viktigt att regeringen har möjlighet att prioritera efter behov, så som exempelvis gjordes under åren med hög inflationen då en betydande del av reformutrymmet användes för att stötta välfärden.